

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

САВІНОВА Н. В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА
СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ З МЕТОДИКАМИ ВИКЛАДАННЯ»
СТУДЕНТАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 016 «СПЕЦІАЛЬНА
ОСВІТА»**

(ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ТА ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ)

Миколаїв – 2021 р.

УДК 378.147:376

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Притиковська С. Д. – директор Одеського СЗДО №193 компенсуючого типу Одеської міської ради Одеської області, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського.

Савенкова І. І. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальних наук МНУ імені В. О. Сухомлинського.

Рекомендовано до друку Вченою радою

МНУ імені В. О. Сухомлинського

(протокол №27 від 29.06.2021)

Савінова Н. В.

Методичні рекомендації «Викладання курсу «Спеціальна педагогіка та спеціальна психологія з методиками викладання» студентам спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (для дистанційної та змішаної форми навчання». Миколаїв. 2021. 43 с.

Видання адресовано викладачам, студентам спеціальності 016 «Спеціальна освіта». Матеріали посібника допоможуть студентам при підготовці практичних та лабораторних занять з курсу «Спеціальна педагогіка та спеціальна психологія з методиками викладання»

© Савінова Н. В., 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ.....	14
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ СТУДЕНТІВ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	15
Види і форми самостійної роботи студентів.....	15
Підготовка до лекцій, семінарських, практичних, лабораторних занять, колоквіуми	17
Написання рефератів, доповідей, есе.....	18
ФОНД ОЦІННИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ	20
Перелік питань до іспиту	20
Орієнтовна тематика есе, доповідей	22
Критерії і система оцінювання діяльності студентів	23
Критерії оцінки якості знань з дисципліни в процесі усного іспиту:	24
ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ.....	26
ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ.....	32
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	37
ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА.....	38
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ДИСЦИПЛІНИ.....	38
КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ.....	40

ВСТУП

Курс «Спеціальна педагогіка і спеціальна психологія з методиками викладання» є однією з наукових дисциплін, які впливають на компетентність майбутнього спеціального педагога і спеціального психолога.

Курс має сформувати адекватне ставлення майбутніх спеціалістів до осіб з особливостями психофізичного розвитку; забезпечити їхню готовність професійно здійснювати правильний психолого-педагогічний супровід дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку, з метою їх інтеграції в сучасну систему соціальних стосунків.

Зміст та структура курсу базуються на анатомо-фізіологічних дисциплінах, загальній та віковій психології, реалізують зв'язки з дисциплінами загального педагогічного циклу.

Мета курсу – ознайомити здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з підходами держави і суспільства до організації освіти дітей, які мають особливості розвитку, основними поняттями спеціальної педагогіки і спеціальної психології, особливостями і закономірностями розвитку різних категорій осіб з психофізичними порушеннями, комплексним діагностичним обстеженням дітей та комплектуванням освітніх установ для них, а також диференційованими та індивідуальними механізмами і прийомами корекційного навчання і виховання кожної із категорій дітей.

Основні завдання дисципліни:

– сформувати позитивне професійне та загальнолюдське ставлення до осіб із порушеннями психофізичного розвитку; готовність фахово здійснювати моніторинг їхнього розвитку, своєчасно виявляти відхилення

Викладання курсу «Спеціальна педагогіка та спеціальна психологія з методиками викладання»

та здійснювати правильний психолого-педагогічний супровід дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку;

- висвітлити науково-теоретичні основи побудови процесу навчання, виховання та корекції порушень розвитку у дітей в Україні;

- сформувати у студентів навички та вміння творчо застосовувати професійні знання на практиці;

- організувати самостійну роботу студентів щодо закріплення та розширення наукових знань з дисципліни за підручниками, навчальними і методичними посібниками, періодичними виданнями з фаху, іншими літературними джерелами

Завдання курсу:

- узагальнити знання магістрантів з теорії і практики корекційної педагогіки;

- сформувати знання, уміння і навички щодо вибору основних технологій викладання корекційної педагогіки та спеціальної психології в освітніх закладах I-II та III-IV рівнів акредитації;

- забезпечити готовність до застосування у практиці викладання корекційної педагогіки у ЗВО активних, інтерактивних, інноваційних методів та засобів навчання.

Передумови для вивчення дисципліни: Корекційна педагогіка з основами спеціальної дидактики, спеціальна психологія та психодіагностика, логопсихологія, методи відбору дітей з особливими освітніми потребами у спеціальні освітні заклади.

Навчальна дисципліна складається з 6 кредитів.

Програмні результати навчання:

РН 1. Здійснювати аналіз еволюційних процесів у сфері освіти осіб з особливими освітніми потребами, обґрунтовувати власне бачення шляхів

Викладання курсу «Спеціальна педагогіка та спеціальна психологія з методиками викладання»

розв'язання наявних проблем.

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій викладання і супроводження та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

РН 3. Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

РН 7. Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної та інклюзивної освіти, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах;

Викладання курсу «Спеціальна педагогіка та спеціальна психологія з методиками викладання»

прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 10. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 11. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері спеціальної та інклюзивної освіти та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.

РН 13. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

РН 14. Створювати та реалізовувати наукові розробки та/або освітні проекти, спрямовані на підвищення якості організації освітнього середовища для дітей з особливими освітніми потребами.

Загальні компетентності

ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-2. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК-3. Здатність працювати в команді.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК-5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК-1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами (залежно від спеціалізації).

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-6. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності, приймати рішення та продовжувати навчання та/або підвищення професійної кваліфікації відповідно до наявних потреб і запитів.

СК-7. Здатність до організації освітнього процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кредит 1. Основи підготовки управлінських кадрів у системі вищої спеціальної освіти.

Тема 1. Управлінські кадри у системі вищої спеціальної освіти. Вимоги до педагогічних кадрів зі спеціальності 016 Спеціальна освіта стосовно знань, умінь, здібностей та особистісних якостей.

Тема 2. Нормативно-правова база системи вищої спеціальної освіти.

Нормативно-правові документи про вищу та спеціальну освіту; документи, щодо проблеми стану й розвитку освіти дітей з обмеженими можливостями. Інклюзивна освіта людей з інвалідністю. Науково-педагогічний супровід системи раннього втручання та соціальної реабілітації інвалідів в Україні.

Предмет та завдання. Зв'язок з іншими науками. Основні поняття й категорії спеціальної педагогіки.

Кредит 2. Організація навчального процесу в системі підготовки фахівців зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта»

Тема 3. Організація навчальних занять зі спеціальної педагогіки.

Навчальний план підготовки магістрів. Зміст спеціальної педагогічної освіти. Навчальна та робоча програми з дисципліни. Технології навчання. Види навчальних занять. Організація аудиторної роботи зі студентами.

Тема 4. Дидактичні принципи викладання у вищій школі та особливості їх реалізації у підготовці педагогів спеціальної освіти.

Форми, методи і засоби організації навчального процесу у ЗВО. Методика проведення лекцій. Методика проведення практичних і семінарських занять, їх аналіз. Поєднання традиційних та новітніх технологій навчання у підготовці корекційних педагогів. Сучасні технології навчання у ЗВО. Інтерактивні форми лекційних і семінарських занять. Самостійна та індивідуальна робота студентів як форми навчального процесу у ЗВО та основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Форми індивідуальної роботи зі студентами: навчально-дослідні завдання, консультації, курсові, дипломні і магістерські проекти, підготовка рефератів, наукових доповідей і публікацій; виробничі та навчальні (педагогічні) практики, предметні наукові олімпіади.

Методика оцінювання знань, умінь і навичок (приймання іспитів і заліків). Види та форми перевірки знань. Методичні основи організації тестового контролю знань. Дистанційна форма навчання. Організація практичної підготовки майбутніх спеціальних педагогів. Виробнича практика.

Кредит 3. Методичні особливості викладання окремих курсів спеціальної педагогіки.

Тема 5. Спеціальна педагогіка як педагогічна наука.

Предмет, завдання, основні поняття й категорії спеціальної педагогіки, її зв'язок з іншими науками. Історичний аспект її становлення. Методи та принципи науково-педагогічних досліджень.

Тема 6. Організація навчання та види навчальних занять зі спеціальної педагогіки.

Методи, прийоми і засоби навчання. Дистанційне навчання.

Тема 7. Основи процесу виховної та корекційної роботи з дітьми зі стійкими порушеннями пізнавальної діяльності

Мета, завдання, зміст, принципи, методи, прийоми, засоби, форми організації корекційно-виховної роботи та контроль їхньої ефективності у процесі виховної та корекційної роботи з дітьми зі стійкими порушеннями пізнавальної діяльності

Методика вивчення основ школознавства. Педагогічний персонал та зміст методичної роботи в допоміжній школі. Педагогічна документація класного керівника та завучів школи.

Тема 8. Спеціальна дошкільна педагогіка як педагогічна наука.

Предмет, завдання, основні поняття й категорії спеціальної дошкільної педагогіки, зв'язок з іншими науками. Історичний аспект становлення дисципліни. Методи та принципи науково-педагогічних досліджень у спеціальній дошкільній педагогіці.

Кредит 4. Спеціальна психологія як навчальна дисципліна.

Тема 9. Спеціальна психологія як навчальна дисципліна в закладах вищої освіти.

Предмет, об'єкт, мета методики викладання спеціальної психології у ЗВО. Місце спеціальної психології в системі підготовки педагогів спеціальної освіти. Міжпредметні зв'язки спеціальної психології, їх реалізація в навчальному процесі ЗВО.

Тема 10: Організація викладання спеціальної психології за кредитно-трансферною системою.

Форми навчальних занять. Специфічні особливості лекції як форми подання наукової інформації. Логічні основи лекції. Функції лекції. Методичні прийоми активізації мислення студентів на лекції. Навчальна мета семінарських занять зі спеціальної психології. Визначення пізнавальної проблеми і програми підготовки студентів до семінарських занять: проблемний характер; орієнтація на самостійність продуктивного пошуку істини; дискусія. Технології організації пізнавальної діяльності студентів на семінарських заняттях. Оволодіння вміннями застосовувати теоретичні знання на практиці як основна мета практичних занять зі спеціальної психології.

Кредит 5. Методичне забезпечення викладання спеціальної психології.

Тема 11: Дидактичне забезпечення спеціальної психології як навчальної дисципліни.

Підбір ілюстративних матеріалів, підготовка індивідуальних завдань. Використання активних методів навчання при викладанні спеціальної психології. Елементи проблемного, програмованого, інтерактивного навчання. Методика організації навчальних дискусій, створення і розв'язання проблемних ситуацій із практики.

Тема 12. Новітні інформаційні технології у спеціальній психології.

Використання новітніх інформаційних технологій у спеціальній психології.

Кредит 6. Методика викладання окремих розділів спеціальної психології.

Тема 13: Методологія психічного дизонтогенезу.

Методика аналізу структури порушення на практичних заняттях. Формування цілісних, системних, практично зорієнтованих знань про особливості психічного розвитку дітей з психофізичними порушеннями.

Вивчення особливостей пізнавальних процесів, емоційно-вольової сфери та особистості дітей з порушеннями інтелектуального розвитку на практичних заняттях.

Тема 14: Методика викладання логопсихології.

Місце логопсихології в загальному курсі «Логопедія». Методичні підходи до вивчення психології дітей з порушеннями мовлення. Планування та проведення психодіагностичне обстеження. Використання сучасних психодіагностичних методик.

Тема 15: Методики психокорекційної діяльності.

Методики і прийоми психокорекційної роботи, планування, організація та проведення корекційно-розвиткової роботи.

Організація співпраці із закладами спеціальної освіти з метою проведення психологічних досліджень дітей з особливими освітніми потребами. Волонтерська діяльність студентів у закладах спеціальної освіти, інтернатах, дитячих будинках як важливий засіб розвитку професійної компетентності.

Організація діяльності гуртків, проблемних груп зі спеціальної психології.

Використання сучасних електронних інформаційних засобів для ознайомлення із сучасними теоретичними та практичними досягненнями вітчизняної та зарубіжної спеціальної психології.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЩОДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Реалізація завдань вивчення ОК «Спеціальна педагогіка та спеціальна психологія з методиками» передбачає активізацію самостійної роботи (СР) магістрантів.

Здобувач має оволодіти фундаментальними знаннями, професійними вміннями та навичками діяльності, досвідом творчої та дослідницької діяльності задля вирішення нових проблем, досвідом соціально-оцінної діяльності. Уміння творчої, дослідницької, оцінної діяльності формуються в процесі самостійної роботи студентів.

У межах курсу використовуються наступні види СР: підготовка до лекцій, практичних занять, заліків, іспитів, виконання практичних завдань, творчих інноваційних проєктів.

Методичне забезпечення СР: рекомендації до організації самостійної роботи студентів; практично-зорієнтовані завдання та ін. Досить широко представлені завдання аналітичного характеру, що потребують навичок роботи з науковими джерелами, публікаціями на актуальні теми теорії і практики спеціальної педагогіки, спеціальної психології та логопедії в порівняльному аспекті, аналізу концептуальних підходів, що сформувалися в різні етапи розвитку науки, розуміння причин, механізмів, симптоматики мовленнєвих порушень, методів їх подолання та попередження.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ СТУДЕНТІВ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

У процесі вивчення дисципліни використовуються не тільки традиційні форми (лекції, практичні заняття, самостійна та науково-дослідна робота, консультації) і методи (усний виклад, бесіда, демонстрація реальних і схематичних зображень, виконання вправ) навчання, але й активні та інтерактивні технології та методи (ділові ігри, моделювання студентами на заняттях ситуацій, максимально наближених до майбутньої професійної діяльності, з подальшим їх аналізом, рішення психолого-педагогічних завдань, розбір проблемних ситуацій, навчальні дискусії, аналіз навчальних відеоматеріалів та педагогічної документації).

Підсумковим контролем з дисципліни є іспит.

Види і форми самостійної роботи студентів.

Для викладача при плануванні та організації самостійної роботи одним із найскладніших завдань виступає відбір і конструювання завдань для самостійної роботи з дисципліни.

Види і форми самостійної роботи затверджуються на кафедрі при розробці навчально-методичного забезпечення, робочої програми навчальної дисципліни.

З урахуванням цілей і завдань, що вирішуються в процесі виконання самостійної роботи, а також специфіки змісту виділяються наступні види самостійної роботи студентів:

репродуктивна – самостійне вивчення окремих тем (питань) дисципліни (з використанням підручників, першоджерел, додаткової літератури); підготовка тез, виписок; конспектування навчальної та

наукової літератури; складання таблиць і логічних схем для систематизації навчального матеріалу; графічне зображення структури тексту; робота зі словниками та довідниками; робота з нормативними документами; використання аудіо- і відеозаписів, комп'ютерної техніки та Internet; робота з підготовки до аудиторних занять, ділових ігор і тематичних дискусій, конспектування лекцій; заучування і запам'ятовування відповідей на питання для самоперевірки; повторення навчального матеріалу і т. д. *Мета такого виду робіт* – закріплення знань, формування умінь і навичок.

пошуково-аналітична і практична – аналітична обробка тексту (анотування, рецензування, реферування, контент-аналіз, складання резюме та ін.). Передбачається підготовка повідомлень, доповідей, виступів на семінарських і практичних заняттях; пошук літератури та інших інформаційних джерел. Основний науковий потенціал зосереджений по заданій темі: підготовка аналітичних оглядів, довідок; виконання контрольних робіт; виконання вправ; вирішення ситуаційних, практичних / професійних завдань; моделювання різних видів і компонентів професійної діяльності.

творча (науково-дослідна) – написання наукових статей і доповідей; участь у науково-дослідній роботі, розробці проектів, спрямованих на вирішення практичних завдань, участь у конференціях, олімпіадах, конкурсах, виконання курсових робіт, спеціальних творчих завдань, написання есе з проблемних питань, написання кваліфікаційної роботи, тощо.

Творча самостійна робота вимагає аналізу проблемної ситуації, отримання нової інформації. Студент повинен самостійно зробити вибір засобів і методів вирішення проблеми.

Зміст самостійної роботи визначається специфікою компетенцій, що формуються і застосовуванням при цьому освітніх технологій.

Конкретні види і форми організації самостійної роботи з урахуванням курсу навчання, рівня підготовки студентів та інших факторів творчої діяльності викладача.

Підготовка до лекцій, семінарських, практичних, лабораторних занять, колоквиуми

Проведення лекцій в інноваційних (активних, інтерактивних) формах вимагає спеціальної підготовки для залучення студентів до спілкування й активного сприйняття матеріалу. Самостійна робота повинна проводитися по заздалегідь підготовленому викладачем плану, за завданнями, рекомендаціями.

Підготовка до семінарських занять – традиційна форма самостійної роботи студентів, що включає відпрацювання лекційного матеріалу, вивчення рекомендованої літератури, конспектування запропонованих джерел. На семінарах заняття можуть зачитуватися заздалегідь підготовлені доповіді і проходити їх обговорення. Можливо також залучення студентів до рецензування робіт своїх колег. У цьому випадку, у межах самостійної роботи з підготовки до семінару слід заздалегідь ознайомитися зі змістом рецензованих робіт. Ефективність результатів семінарського заняття багато в чому залежить від методичного керівництва з підготовки до заняття.

Підготовка до опитування, колоквиуму, проведеного в рамках семінарського заняття, вимагає з'ясування питань, винесених на заняття, підготовки виступів, повторення основних термінів, запам'ятовування алгоритмів.

Серйозна теоретична підготовка необхідна для проведення практичних і лабораторних занять.

Самостійність здобувачів може бути забезпечена розробкою методичних вказівок по проведенню цих занять із чітким визначенням мети їх проведення. Вказівки щодо виконання завдань практичних і лабораторних занять будуть сприяти прояву в ході роботи самостійності і творчої ініціативи.

Написання рефератів, доповідей, есе

Реферат – форма письмової роботи, яку рекомендується застосовувати при вивченні профільних дисциплін професійного циклу. При підготовці реферату студенти навчаються самостійно вивчати групу джерел з певної теми, яка, як правило, детально не висвітлюється на лекціях.

Мета написання реферату – оволодіння практичними навичками аналізу та узагальнення вивчених матеріалів відповідно до вимог, що пред'являються до наукових звітів.

Основні етапи підготовки реферату:

- вибір теми;
- консультації з науковим керівником;
- підготовка плану реферату;
- робота з джерелами, збір матеріалу;
- написання тексту реферату;
- оформлення рукопису і подання її науковому керівникові;
- захист реферату.

Доповіді, по суті своїй є близькими до рефератів, проте їх область істотно звужена. Підготовка доповіді дозволяє студентові ґрунтовно вивчити те, що його цікавить, викласти матеріал в компактному та доступному вигляді, привнести в текст полеміку, набутих навичок науково-дослідницької роботи, усного мовлення, ведення наукової дискусії. У ході підготовки доповіді можуть бути підготовлені презентації, роздаткові матеріали. Доповіді можуть зачитуватися й обговорюватися на семінарських заняттях, студентських наукових конференціях. При цьому трудомісткість доповіді, підготовленої для конференції зазвичай вище, і, відповідно, вище повинна бути і оцінка.

Есе – невелика за обсягом самостійна письмова робота на тему, запропоновану викладачем з відповідної дисципліни. Роль цієї форми самостійної роботи дуже багато важить при формуванні універсальних компетенцій випускника, які передбачають придбання основ гуманітарних, соціальних та економічних знань.

Есе повинно містити чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і аналітичного інструментарію відповідної дисципліни, висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми.

Залежно від специфіки дисципліни форми есе можуть значно диференціюватися. У деяких випадках це може бути аналіз зібраних конкретних даних з досліджуваної проблеми, аналіз матеріалів із засобів масової інформації, детальний розбір запропонованої викладачем проблеми з розгорнутими поясненнями і аналізом прикладів, що ілюструють досліджувану проблему і т.д.

**ФОНД ОЦІННИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОЇ
АТЕСТАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ**

Перелік питань до іспиту

1. Характеристика основних понять курсу: методологія науки, методи, методики.
2. Диференціація предмета вивчення зі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
3. Нормативно-правове та методичне забезпечення освітнього процесу
4. Характеристика спеціальної педагогіки та спеціальної психології як навчальних предметів.
5. Джерела отримання знань в області спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
6. Теорії навчання як методологічна основа викладання спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
7. Форми організації процесу викладання спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
8. Лекція як основна форма передачі знань, її специфіка при викладанні спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
9. Функції лекції, її структурна будова (на прикладі лекції зі спеціальної педагогіки та спеціальної психології).
10. Типи і види лекцій, їх використання при викладанні спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
11. Вимоги до лекторським даних викладача дисциплін предметної області спеціальної педагогіки та спеціальної психології
12. Практичні заняття у ЗВО: цілі, завдання, види.

13. Лабораторне заняття як інтегральна форма теоретико-методологічних знань та практичних умінь і навичок студентів предметної області спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

14. Навчальні завдання, основні підходи до їх розробки для практичних занять з предметної області спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

15. Визначення і підходи до опису феномена самостійної роботи з дисциплін предметної області спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

16. Класифікації та типологія самостійної роботи студентів з дисциплін предметної області спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

17. Характеристика самостійної роботи зі спеціальної педагогіки та спеціальної психології: аудиторна і позааудиторна, умови її організації.

18. Види самостійної роботи за джерелом отримання знань, її специфіка і характеристика з дисциплін предметної області спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

19. Робота з підручником, основні функції підручників зі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

20. Прийоми роботи з навчальними та науковими текстами зі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.

21. Педагогічний і психологічний аналіз поняття «контроль».

22. Класифікація видів контролю у ЗВО.

23. Атестація студентів.

24. Проблеми контролю та оцінки в навчальній ситуації, типологія помилок при оцінці знань студентів.

Орієнтовна тематика есе, доповідей

1. Взаємозв'язок наукової та практичної педагогічної діяльності.
2. Структурно-функціональна модель методичної системи та її динаміка.
3. Педагогічний досвід і його використання в теорії і практиці спеціальної педагогіки.
4. Методичне забезпечення інтегративного підходу в спеціальній педагогіці.
5. Взаємозв'язок організаційних форм навчання.
6. Методичні основи використання методів навчання для вирішення конкретної педагогічної задачі предметної галузі спеціальної педагогіки.
7. Зміст педагогічного контролю та методичні основи його реалізації у предметній галузі спеціальної педагогіки.
8. Методичні підходи стимулювання до самовиховання та самоосвіти у спеціальній освіті.
9. Узагальнення і використання педагогічного досвіду провідних фахівців-практиків.
10. Особливості впровадження результатів досліджень науки в практику.
11. Курсові та випускові кваліфікаційні роботи, їх дидактичні та виховні функції, методичне керівництво їх виконанням.
12. Групові форми навчальної роботи як фактор інтенсифікації навчання.
13. Ділова навчальна гра та її методичне забезпечення.
14. Інформаційні і технічні засоби та методика їх використання.
15. Функції та форми педагогічного контролю.
16. Педагогічне вимірювання, тестування, оцінка.

17. Професійна самоосвіта, зміст, структура.

Критерії і система оцінювання діяльності студентів

Разом максимальна кількість балів протягом семестру – 60 балів.

1. Виконання контрольної роботи: 10 балів.

– Контрольна робота виконана на «задовільно» – 1-4 бали

– Контрольна робота виконана на «добре» – 5-8 балів.

– Контрольна робота виконана на «відмінно» – 9-10 балів.

2. Створення кейса дидактичних матеріалів – 8 балів.

– Кейс не повною мірою відповідає вимогам змістового компонента і технічного оформлення – 5 балів.

– Повна відповідність вимогам змістового компонента, є недоліки технічного оформлення – 7 балів.

– Повна відповідність вимогам змістового компоненту і оформленню – 8 балів.

3. Розробка конспектів занять: до 2 балів за кожний (4 конспекти) 8 балів.

– Конспект не повною мірою відповідає вимогам змістовного компонента і технічного оформлення – 1 бал.

– Повна відповідність вимогам змістового компонента, є недоліки технічного оформлення – 1,5 бала.

– Повна відповідність вимогам змістового компонента і оформлення – 2 бали.

4. Вивчення та конспектування науково-методичних статей: по 2 бали за кожну (5 статей) – 10 балів.

5. Підготовка реферату та виступ на занятті – до 6 балів:

– Реферат не повною мірою відповідає вимогам змістового компонента і технічного оформлення – 2 бали.

Викладання курсу «Спеціальна педагогіка та спеціальна психологія з методиками викладання»

– Повна відповідність вимогам змістового компонента, є недоліки технічного оформлення – 3 бали, з виступом на занятті – 4 бали.

– Повна відповідність вимогам змістового компонента і оформлення – 5 балів, з виступом на занятті – 6 балів.

6. Підготовка проекту і презентація його на занятті – 10 балів.

– Проект не повною мірою відповідає вимогам змістового компонента; повна відповідність вимогам змістового компоненту, є недоліки технічного – 5 балів.

– Повна відповідність вимогам змістового технічного оформлення – 7 балів, з виступом на занятті – 8 балів.

– Правильний компонент і оформлення – 9 балів, з презентацією на занятті – 10 балів.

7. Усна залікова відповідь – 40 балів.

– Усна відповідь оцінюється на «задовільно» – 15 – 19 балів.

– Усна відповідь оцінюється на «добре» – 20 – 25 балів.

– Усна відповідь оцінюється на «відмінно» – 26 – 30 балів.

Разом – 100 балів.

Критерії оцінки якості знань з дисципліни в процесі усного іспиту:

– 26-30 балів виставляється, якщо студент володіє знаннями з дисципліни; демонструє глибину розуміння навчального матеріалу з логічним і аргументованим його викладом; володіє понятійно-категоріальним апаратом з дисципліни; демонструє практичні вміння та навички.

– 20-25 балів виставляється, якщо студент володіє основними знаннями в галузі дисципліни; показує достатню глибину розуміння навчального матеріалу, але відзначається недостатня системність і

Викладання курсу «Спеціальна педагогіка та спеціальна психологія з методиками викладання»

аргументованість подачі знань з дисципліни; допускає незначні неточності у вживанні понятійно-категоріального апарату з дисципліни; демонструє практичні вміння та навички.

– 15-19 балів виставляється, якщо студент демонструє знання з дисципліни, але нечітко розуміє сутність навчального матеріалу; припускається фактичних помилок, знає не в повному обсязі; демонструє недостатню системність знань; проявляє незнання понятійно-категоріального апарату дисципліни; несформовані практичні уміння і навички.

– 0-14 балів виставляється, якщо студент має розрізнені, неповні знання з дисципліни або знання практично відсутні, несформовані практичні уміння і навички.

Підсумкова оцінка з дисципліни:

«Відмінно» – 91-100 балів.

«Добре» – 65-90 балів.

«Задовільно» – 50-64 балів.

«Незадовільно» – 0-49 балів.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Практичне заняття № 1.

Тема 1. Основи підготовки управлінських кадрів у системі вищої спеціальної освіти.

Теоретичний скринінг.

1. Вимоги до педагогічних кадрів зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта».
2. Предмет та завдання курсу «Спеціальна педагогіка і спеціальна психологія з методиками» як педагогічної науки.
3. Зв'язок курсу «Спеціальна педагогіка і спеціальна психологія з методиками» з іншими науками.
4. Основні поняття й категорії спеціальної педагогіки.

Питання для самоперевірки знань.

1. Розкрийте зміст поняття «метод» навчання.
2. Схарактеризуйте практичні методи.
3. Розкрийте роль використання різних видів наочності на заняттях з дітьми з психофізичними порушеннями.
4. Особливості діяльності керівника закладу освіти. Організація «команди» фахівців, створення умов її ефективної роботи.
5. Диференціація та інтеграція професійних компетенцій фахівців спеціальної освіти.

Завдання для самостійної роботи.

- Складіть перелік і коротку характеристику основних категорій спеціальної педагогіки.
- Підготуйтеся до обговорення проблеми про співвідношення понять «норма» й «порушення».

Практичне заняття № 2.

**Організація навчального процесу в системі підготовки фахівців
зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта»**

Теоретичний скринінг.

1. Навчальний план підготовки магістрів.
2. Зміст спеціальної педагогічної освіти. Навчальна та робоча програми з дисципліни.
3. Кредитно-трансферна технологія навчання.
4. Види навчальних занять у спеціальній педагогіці.

Практичні завдання:

1. Проаналізуйте навчальний план спеціальності. Визначте його структуру Чи є вона, на Вашу думку, оптимальною?
2. Проаналізуйте один з підручників зі спеціальної педагогіки (за власним вибором) з огляду дотримання в ньому вимог до навчальної літератури.
3. Розв'язання педагогічних задач.

Завдання для самостійної роботи.

Визначити ключові аспекти положень та представити у вигляді схем-презентацій:

- Організація аудиторної роботи зі студентами.
- Організація праці викладача.
- Індивідуальний план викладача.
- Форми, методи і засоби організації навчального процесу у спеціальній освіті.
- Проілюструвати кількісне співвідношення різних категорій дітей з особливими освітніми потребами і в системі соціальної освіти

Для дискусії й обговорення

1. Група школярів із обмеженими можливостями здоров'я надзвичайно неоднорідна. Це визначається, насамперед, тим, що в неї входять діти з різними порушеннями розвитку: порушеннями слуху, зору, мовлення, опорнорухового апарату, інтелекту, вираженими розладами емоційно-вольової сфери, включаючи ранній дитячий аутизм; комплексними порушеннями розвитку.

2. Сучасна структура організації спеціальної освіти: число типів спеціальних шкіл зростає в окремих європейських країнах до півтора десятків і більше.

3. Міжнародні документи щодо захисту прав осіб з обмеженими можливостями Центр статистики ООН – статистичні дані по особах із обмеженими можливостями; проект міжнародної конвенції ООН про захист і заохочення прав інвалідів (2004); Декларація ООН про права інвалідів (1975); Санбергская декларація; стандартні правила забезпечення рівних можливостей для інвалідів; Конвенція Міжнародної Організації Праці про реабілітації та зайнятості осіб з обмеженими можливостями (1983); Амстердамська угода країн-членів Європейського Союзу; рішення Ради Європейського Союзу про проведення року людей з обмеженими можливостями; огляд ситуації з зайнятістю інвалідів в Європейському Союзі; звіт для Норвезького Парламенту (1997).

Практичне заняття № 3.

Методичні особливості спеціальної педагогіки.

Теоретичний скринінг.

1. Методики спеціальної педагогіки як педагогічної науки.
2. Організація навчання дітей з ООП, види навчальних занять.

3. Методи, прийоми і засоби навчання дітей із ООП.
4. Методика вивчення основ школознавства.
5. Педагогічний персонал та зміст методичної роботи в допоміжній школі.
6. Педагогічна документація класного керівника та завучів школи.

Практичні завдання:

1. Які методи, на Вашу думку, є найбільш ефективними у викладанні предметів Вашого фаху?
2. Визначте переваги та недоліки лекційного викладання у ЗВО.
3. Запропонуйте власний проект методики проведення практичних занять.
4. Визначте позитивні і негативні сторони організації науково-дослідної роботи студентів та шляхи її вдосконалення на Вашому факультеті.

Завдання для самостійної роботи.

Узагальнити та представити у вигляді презентацій повідомлення:

– Основи процесу виховної та корекційної роботи з дітьми зі стійким порушенням пізнавальної діяльності: мета, завдання, зміст, принципи, методи, прийоми, засоби, форми організації корекційно-виховної роботи та контроль ефективності.

Практичне заняття № 4.

Спеціальна психологія як навчальна дисципліна.

Теоретичний скринінг

1. Предмет, об'єкт, мета спеціальної психології у ЗВО.
2. Місце спеціальної психології в системі підготовки педагогів спеціальної освіти.

3. Міжпредметні зв'язки спеціальної психології, їх реалізація в навчальному процесі ЗВО.

**Завдання для самостійної роботи
(робота в групах за вибором студентів).**

Визначте методичні прийоми активізації мислення студентів на лекції.

Практичне заняття № 5-6.

Методичне забезпечення викладання спеціальної психології.

1. Підбір ілюстративних матеріалів, підготовка індивідуальних завдань.
2. Використання активних методів навчання спеціальної психології.
3. Елементи проблемного, програмованого, інтерактивного навчання.
4. Методика організації навчальних дискусій, створення і розв'язання проблемних ситуацій, аналізу та обговорення практики.

Блок контролю і самоконтролю.

1. Використання новітніх інформаційних технологій при викладанні спеціальної психології.
2. Керівництво самостійною роботою студентів зі спеціальної психології.
3. Виховання професійно важливих якостей особистості у майбутніх спеціальних педагогів при вивченні спеціальної психології.

Практичне заняття № 7-8.

Методика викладання окремих розділів спеціальної психології.

Теоретичний скринінг

1. Методика викладання логопсихології.
2. Місце логопсихології в загальному курсі «Логопедія».
3. Методика викладання психодіагностики.

Практичне самостійне завдання.

Доповнити або спростувати:

Особистісні, професійнозначимі якості спеціального педагога.

Загальні педагогічні вимоги:

- * рухливість і врівноваженість нервової системи;
- * концентрація, розподіл, переключення, стійкість уваги, великий обсяг пам'яті; розвинений вербальний інтелект, гнучкість інтелекту, педагогічна інтуїція, спостережливість, спритність;
- * здібності: гностичні, комунікативні, дидактичні, організаторські;
- * особистісні якості: артистизм, любов до дітей, воля, доброта, товариськість, самовладання, емпатія, доброта, турбота, любов до дітей, почуття обов'язку і відповідальності за їх долю;
- * особливо важливі: витримка, самовладання, воля;
- * наполегливість і планомірність у досягненні мети, переконаність в успіху;
- * постійний пошук нових шляхів і засобів у досягненні мети.

Абсолютні протипоказання: туберкульоз та інфекційні захворювання.

Робота не рекомендується людям з вираженими фізичними порушеннями (можуть ускладнити взаємини з дітьми), порушеннями мовлення, слабкою нервовою системою. Неприпустимі у роботі дратівливість, нервозність.

ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ

Лабораторне заняття 1-2.

Актуальні питання організації корекційно-розвиткового процесу

Навчально-дослідне завдання

Визначення та обговорення актуальних питань організації корекційно-розвиткового процесу (за матеріалами часописів)

Рекомендована література

1. Часопис «Вища школа»
2. Часопис Вища освіта України
3. Часопис «Післядипломна освіта України»
4. Часопис «Практична психологія та соціальна педагогіка
5. Часопис «Педагогіка і психологія»
6. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія видається з 2004 року.

Лабораторне заняття 3-4.

Методичні особливості спеціальної психології.

Навчально-дослідні завдання

1. Обґрунтуйте, на які окремі складові навчальної діяльності дітей з ООП варто звернути особливу увагу при вивченні спеціальної психології; запропонуйте власні підходи, які здатні покращити корекційну роботу.
2. Місце і роль словесних методів в організації різних видів занять з дітьми з ООП, вимоги до їх застосування, з яким іншими методами варто їх поєднувати? Представте рекомендації.
3. Наочні та практичні методи, вимоги до їх застосування в роботі з дітьми з ООП, з якими іншими методами їх варто поєднувати?

Рекомендована література

Основна

1. Карандашев В.Н. Методика преподавания психологии: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2007. – С.146-163.

Додаткова література

1. Семиченко В.А. Методичні проблеми викладання психології у вищій школі / В. А. Семиченко. // Проблеми сучасної педагогічної освіти [Текст] : зб. наук. праць / МОН України, МОН АРК, РВНЗ КГУ (м. Ялта); ред.: О. В. Глузман, М. Я. Ігнатенко. – Ялта : РВВ КГУ, 2005. – Вип. 8, ч. 2: Серія: Педагогіка і психологія. – С. 3-12.

2. Ярощук Н.П. Умови формування ціннісно-сміслового ставлення до психології [<http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2014/2/34.pdf>]

Лабораторне заняття 5-6.

Сучасні способи активізації навчання (4 год.)

Навчально-дослідні завдання

1. Активізація навчання як педагогічна проблема. Які сучасні педагогічні технології здатні стимулювати активність?

2. Сутність проблемного навчання. Підготувати фрагмент заняття, що містить проблемність.

3. Сутність інтерактивного навчання. Навести приклади інтерактивних включень.

4. Дискусія як метод інтерактивного навчання. Умови успішного проведення.

5. Ігрові методи навчання: переваги та недоліки, особливості застосування на заняттях.

6. Кейс-метод – метод колективного аналізу ситуації; вимоги до підбору випадків із практики та доречність застосування. Навести приклади кейсів.

7. Тренінг як форма комплексного використання інтерактивних методів та прийомів навчання. Варіанти застосування тренінгових вправ.

8. Практичне завдання: розповісти (за можливості показати) про застосування окремого методу активного навчання співвідносно до конкретної теми певної навчальної дисципліни

Рекомендована література

1. Дйба М. Продуктивне навчання і його роль у підготовці фахівців. Вища школа. 2011. 312. С.60–65.

2. Панина Т. С., Вавилова Л. Н. Современные способы активизации обучения. М.: Академия, 2006. С.20–28.

3. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. К., 2007. 144 с.

4. Семиченко В. Рефлексивный поход в теории и практике высшей школы. Післядипломна освіта. №1. 2008. С.78–85. № 2. 2008. С. 44-50.

5. Чикун Н. Психолого-педагогічні аспекти активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Вища школа. 2012. № 7. С.47–55.

Лабораторне заняття 7

Методика проведення лекції зі спеціальної педагогіки та спеціальної психології (2 год.)

Навчально-дослідні завдання

1. Визначити організаційні та змістові особливості проведення лекції. Способи підвищення інтересу студентів до змісту лекції.

2. Визначити психологічні детермінанти успішності лекції.

3. Практичне завдання: продемонструвати фрагмент лекції зі спеціальної педагогіки або спеціальної психології.

Рекомендована література

1. Ковальова К. Підготовка студента-магістранта до проведення успішної лекції. Вища школа. 2010. № 7–8. С. 31–56.

2. Як стати майстерним педагогом: Навчально-методичний посібник / Кол. Авторів Ковальчук В.І., Сергєєва Л.М. та ін. К.: ТОВ «Етіс плюс», 2007. С. 110–120.

Лабораторне заняття 8

Сучасні підходи до організації контролю знань студентів (2 год.)

Науково-творчі завдання

1. Роль перевірки та оцінювання знань студентів: позитивні та негативні моменти; за яких умов оцінювання буде мотивувати студентів до навчання?

2. Охарактеризувати основні види та форми контролю, що застосовується при вивченні спеціальної психології. Оцінити умови ефективності.

3. Основні принципи перевірки та оцінювання знань студентів: як їх дотримання може забезпечити успішність навчання?

4. Психологічні труднощі, які відчувають викладачі та студенти в процесі контролю та оцінювання знань зі спеціальної психології. Як їм запобігти?

5. Практичне завдання. Підготувати завдання для контрольної роботи, тести (різного виду), теми есе – з будь-якої теми будь-якої навчальної дисципліни.

Рекомендована література

1. Васюк О. Організація контролю навчання студентів (електронний ресурс за ключовими словами)
2. Швець Є., Швець Д. Організація поточного і підсумкового контролю знань студентів при модульно-рейтинговій технології навчання (електронний ресурс за ключовими словами).

Лабораторне заняття 9

Переваги та недоліки поведінкового, когнітивного та емпіричних моделей навчання.

Індивідуально-творчі завдання.

1. Знання як основа при складанні навчального курсу. Які принципи відбору знань? Джерела педагогічних та психологічних знань. Представити у вигляді презентації.
2. Технологія розробки навчального курсу (основні етапи)
3. Розробка робочої програми курсу та підготовка сценарію заняття зі спеціальної психології.
4. Практичне завдання. Представити робочу навчальну програму зі спеціальної психології.

Рекомендована література

1. Ковальчук В. І. Інноваційні підходи до організації навчального процесу. К.: Шкільний світ, 2011. С. 17-22.
2. Ткаченко Н. Проблеми гуманізації вищої освіти. Вища школа. 2012. № 6. С.51–56.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Із запропонованих до кожної теми завдань потрібно вибрати і виконати одне завдання.

Завдання 1. Здійснити словникову роботу (занести до термінологічного словничка зміст понять, що визначають сутність теми): біля 15 одиниць.

2. Підібрати список літератури до теми (15 першоджерел).

3. Розробити контрольні тести до теми (15 одиниць)

4. Підготувати кейс-стаді (3 одиниці) до теми

5. Нормативно-правове забезпечення спеціальної освіти та інклюзивного навчання. Навчальні плани, програми.

6. Аналітичний огляд державних документів, що регламентують процес організації спеціальної освіти та інклюзивного навчання.

7. Розробити формально-логічну схему лекції

8. Підготувати фрагмент лекції для самостійного проведення (тривалість до 5 хв.).

9. Підготувати есе на тему «Ідеальний викладач спеціальної педагогіки очима студента».

10. Підібрати перелік електронних джерел знань (25 одиниць) зі спеціальної психології

11. Підібрати перелік підручників і навчальних посібників зі спеціальної педагогіки.

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

(навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності магістранта, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання магістрантами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи магістранта, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Васянович Г. П. Педагогічна етика: Навч. посіб. К.: «Академвидав», 2011. 248 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Навч. Посіб. К. : «Академвидав», 2012. 352 с.
3. Карапузова Н. Д. Основи педагогічної ергономіки : Навч. посіб К. : «Академвидав», 2012. 192 с.

4. Ковальчук В. Технологія навчання дорослих на основі особистісно орієнтованого підходу: тренінг К.: Шкільний світ, 2009. 136 с.
5. Лекції з педагогіки вищої школи : Навчальний посібник. Харків : «ОВС», 2010. 480 с.
6. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії : Навч. посіб. – К. : «Академвидав», 2010. 200 с.
7. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
8. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. [2-е видання, доповнене]. К. : «Академвидав», 2014. 456 с.
9. Як стати майстерним педагогом: Навчально-методичний посібник (кол. авт. Ковальчук В. І., Сергєєва Л. М). К.: ТОВ «Етіс плюс», 2007. 184 с.

Допоміжна

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с.
2. Ігри для дорослих. Інтерактивні методи навчання / Упоряд. Л. Галіцина. К.: Ред.загальнопед.газ., 2005. 128 с.
3. Інтерактивні технології навчання: теорія, досвід, практика / упор. О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.П.Н., 2002
4. Ковальчук Г. О. Активізація навчання в економічній освіті: Навч.посіб. К.: КНЕУ, 2003. 298 с.
5. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання: Навч. посіб. Харків: ОВС, 2002. 400 с.
6. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. К.: Центр учбової літератури, 2007. 232с.

7. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології: Навч. посіб. К.: «Просвіта», 2000. 368 с.

8. Підласий І. П. Практична педагогіка або три-технології. Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. К.: Видавничий Дім Слово, 2004. 616 с.

КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Питання 1. Поняття і область спеціальної педагогіки:

1. Спеціальна педагогіка
2. Дефектологія
3. Корекційна педагогіка
4. Лікувальна педагогіка

Питання 2. Суб'єкт, об'єкт, предмет, цілі і завдання спеціальної педагогіки

1. Об'єкт, суб'єкт і предмет спеціальної педагогіки
2. Цілі спеціальної педагогіки
3. Завдання спеціальної педагогіки

Питання 3. Основні терміни спеціальної педагогіки

1. Реабілітація
2. Абілітація
3. Корекція, компенсація і соціалізація
4. Деякі основні терміни, що використовуються в області спеціальної освіти

Питання 4. Класифікації порушень розвитку

1. Підстави класифікацій
2. Деякі види класифікацій
3. Категорії осіб з порушеннями розвитку

Питання 5. Предметні галузі сучасної спеціальної педагогіки та її зв'язок з іншими науками

1. Сфери спеціальної педагогіки
2. Зв'язок спеціальної педагогіки з іншими науками

Питання 6. Філософія як методологічна основа спеціальної педагогіки

1. Світоглядні аспекти в спеціальній педагогіці
2. Погляди великих мислителів на здоров'я і виховання
3. Філософські концепції відхилень
4. Напрями побудови нової парадигми спеціальної педагогіки

Питання 7. Правові основи спеціальної освіти

1. Основні міжнародні правові документи
2. Законодавча політика України

Питання 8. Зміст і значення клінічних основ спеціальної педагогіки

1. Поняття клінічних основ спеціальної педагогіки
2. Зв'язок медицини і педагогіки
3. Біологічні фактори, що здійснюють несприятливий вплив на розвиток дитини

Питання 9. Розвиток організму дитини

1. Періоди розвитку організму дитини
2. Ембріональний період
3. Перший рік життя
4. Вік 2-3 роки
5. Вік 3-5 років
6. Віковий діапазон від 6 до 10 років

Питання 10. Медична абілітація та реабілітація

1. Абілітація
2. Реабілітація

3. Етапи реабілітації
4. Принципи реабілітаційної програми
5. Медичні засоби абілітації та реабілітації

Питання 11. Предмет і завдання спеціальної психології

1. Предмет спеціальної психології
2. Завдання спеціальної психології

Питання 12. Основні поняття і проблеми спеціальної психології

1. Визначення компенсації функцій
2. Типи компенсації психічних функцій
3. Теорії компенсації
4. Типи порушення психічного розвитку
5. Загальні закономірності психічного розвитку

Питання 13. Лінгвістичні та психолінгвістичні основи спеціальної педагогіки

1. Поняття мови і психолінгвістичних одиниць
2. Своєрідність мови як суспільного явища
3. Розвиток мовлення
4. Розвиток символічної функції в онтогенезі
5. Психолінгвістичний аналіз мовленнєвих порушень

Питання 14. Зміст спеціальної освіти

1. Особливі освітні потреби
2. Рівні освіти
3. Зміст спеціальної освіти
5. Програми спеціальної освіти

Питання 15. Методи і технології спеціальної освіти

1. Методи навчання
2. Використання методів навчання на практиці

3. Методи виховання

4. Особливості реалізації методів виховання

5. Поняття педагогічної технології

Питання 16. Форми організації спеціального навчання

1. Поняття форм організації навчання

2. Основні форми організації спеціального навчання

3. Особливості організації спеціального навчання

Питання 17. Засоби забезпечення корекційно-освітнього процесу

1. Загальне поняття засобів навчання

2. Види мистецтва як засіб розвитку і корекції

3. Художня діяльність

4. Підручник як засіб навчання

5. Наочні засоби

6. Технічні засоби навчання